

DE NIEUWSBRIEF VAN HET
ZEEUWS ARCHIEF VERSCHIJNT
VIER MAAL PER JAAR.

BIJLAGE BIJ DE NIEUWSBRIEF
STICHTING REGIONALE
GESCHIEDBEOEFENING
ZEELAND 58, SEPTEMBER 2001.

Zeeuws Archief
Hofplein 16
Postbus 70,
4330 AB Middelburg

T (0118) 67 88 00
F (0118) 62 80 94
E info@zeeuwsarchief.nl
I www.zeeuwsarchief.nl

Reguliere openingstijden:
Dinsdag tot en met zaterdag
van 9.00 tot 17.00 uur.

In de maanden juli en augustus is het
Zeeuws Archief op zaterdag gesloten.

Stichting Vrienden van het Zeeuws Archief zoekt donateurs

Niemand kan zonder vrienden, ook het Zeeuws Archief niet

Op woensdag 27 juni zijn een aantal voor Zeeland uiterst waardevolle charters door de stichting 'Vrienden van het Zeeuws Archief' overhandigd aan Roelof Koops, directeur van het regionaal historisch centrum. Deze overdracht vormde tevens het startsein voor de stichting 'Vrienden van het Zeeuws Archief' om naar buiten te treden en donateurs te gaan werven.

De stichting behartigt de belangen van het Zeeuws Archief bij allerlei voorkomende gelegenheden waar nodig en mogelijk. Een sprekend voorbeeld hiervan is de aankoop van de eerdergenoemde waardevolle charters: dankzij de bijdragen van een aantal welwillende sponsors zijn de bijzondere perkamenten documenten verworven. Het oudste charter stamt

uit 1298 en is geschreven door een monnik uit de Abdij van Middelburg. Daar hebben de charters ook eeuwenlang gelegen. Tot de Franse tijd, toen ze waarschijnlijk als oorlogsbuit door een militair zijn meegenomen. Recent doken de voor de historie van Zeeland belangrijke documenten weer op in Duitsland. De stichting Vrienden van het Zeeuws Archief heeft zich dus met succes ingespannen om de documenten weer binnen onze provinciegrenzen terug te krijgen. Ze liggen inmiddels in de depots van het Zeeuws Archief waar ze onder optimale omstandigheden bewaard blijven voor de generaties na ons.

Om bij dit soort gelegenheden snel en adequaat te kunnen handelen of om bijvoorbeeld een duidelijke stem te

hebben in een (overheids)besluit wat het historische cultuurgoed van Zeeland aangaat, is het belangrijk om als Stichting een (groot) aantal donateurs te vertegenwoordigen. Bovendien is het leuk om trouwe bezoekers en sympathisanten de kans te geven hun band met het Zeeuws Archief te laten blijken.

Donateurs van de stichting krijgen een aantal bijzondere voorrechten waaronder een gratis rondleiding door het gebouw, gratis toegang tot de donateursdag, korting op publicaties en vier maal per jaar een Nieuwsbrief met wetenswaardigheden over het Zeeuws Archief. De wisselwerking tussen het Zeeuws Archief en haar vrienden leidt er hopelijk toe dat nog meer belangrijke Zeeuwse cultuurhistorische objecten voor ons en de generaties na ons behouden blijven.

Een folder met daarin een antwoordcoupon waarmee u Vriend of Vriendin van het Zeeuws Archief kunt worden is bijgesloten in deze Nieuwsbrief. U kunt de folder ook aanvragen: telefoon (0118) 678800.

Voorzitter Peter Henderikx van de Stichting Vrienden van het Zeeuws Archief overhandigt één van de verworven charters aan Roelof Koops, directeur van het Zeeuws Archief

'Reddingsboeien', 'oud en nieuw' of 'repeteren'?

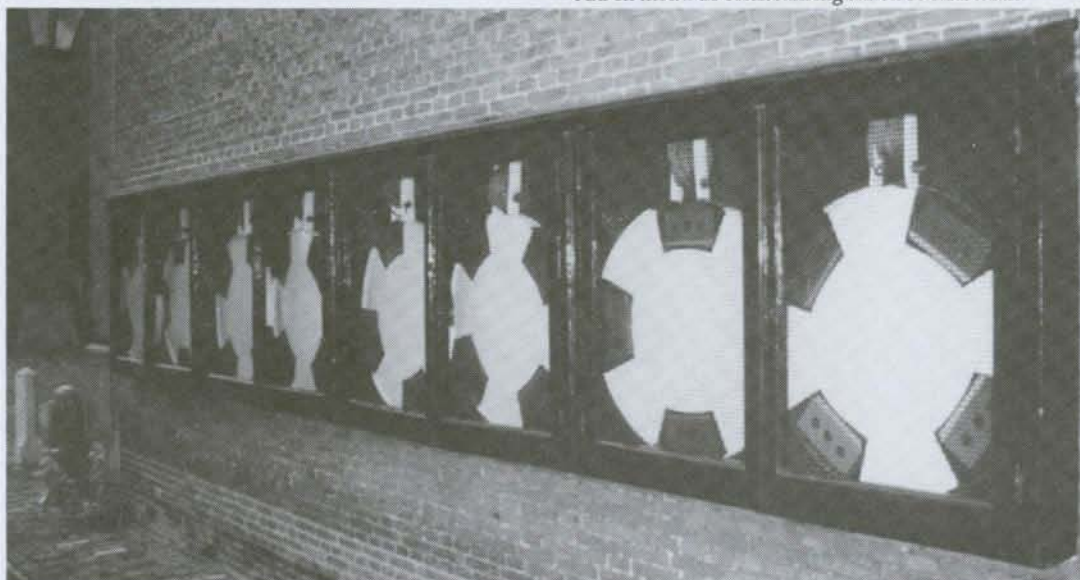
Kunst in Kastjes

Misschien heeft u zich wel eens afgevraagd wat de houten kastjes met gaas aan de voorkant van het Zeeuws Archief moeten voorstellen. Dat is een goede zaak, want deze kastjes worden gebruikt door kunstenaars en kunstenaars dagen de mens graag uit vragen te stellen.

In de tijd dat de arrondissementsrechtbank in het Van de Petrehuis zetelde hingen er de openbare mededelingen, zoals aanvragen van faillissementen, die je nu in de krant of op internet moet zoeken. Met de restauratie van het Van de Petrehuis zijn, vooral door toedoen van de directeur van het Zeeuws Archief, ook deze kastjes gerestaureerd. Zij vormen met hun aanwezigheid een teken uit het verleden en met hun inhoud een boodschap van kunstenaars van nu. Het Zeeuws Archief heeft de ruimte in de kastjes ter beschikking gesteld aan CAESUUR. Dit is een kunstenaarsinitiatief van twee beeldend kunstenaars (Hein Verwer en Hans Overvliet), die deze en andere kastjes gebruiken voor presentaties onder de naam VIEWPOINT!. Hierbij kunnen beeldende kunstenaars hun werk presenteren op drie lokaties: in Brugge, Knokke-Heist en hier in Middelburg.

De kastjes van het Zeeuws Archief hebben inmiddels al bezoek gehad van verschillende presentaties. Het begon in oktober vorig jaar met de opvallende reddingsboeien van Peter Lagast. Gevolgd door 'A thorn in the eye' van Irene Judong, in januari door 'z.t.' door Frauke Dendooven en in juni door 'repeteren' van Goof Remijn.

Kunst zegt meer als er meer achtergrondinformatie bekend is. De laatste kunstenaar, Goof Remijn, vindt de relatie tussen zijn werk en de ruimte waarin het zich bevindt belangrijk. Hij gebruikt elementen die voortkomen uit de industriële vormgeving om tot vorm te komen. Kijk binnenkort met dit gegeven in het achterhoofd nog even goed naar het werk van Goof Remijn, want na 21 september komt er een nieuwe presentatie. Deze keer van de Japanse Masako Ishizuka. Zij is geïnspireerd door het gegeven 'oud' en 'nieuw'. Denk aan Japan, waar de oude cultuur met aandacht, rust en rituelen voor bijvoorbeeld de maaltijd, nog steeds in het dagelijks leven bestaat. Naast de moderne cultuur met haar architectuur, mobiele telefoons en haastig leven. Er lijkt voor Masako Ishizuka haast geen betere plaats om zich te presenteren dan hier voor het Zeeuws Archief, waar oud en nieuw zo sterk samengaan en contrasteren.

Opvallende reddingsboeien van Peter Lagast in de gaaskastjes aan de voorgevel van het Zeeuws Archief

Educatieve lesbrief voor scholen

'Bronnen uit de 19de eeuw'

Het Zeeuws Archief heeft in samenwerking met de Werkgroep Lokale Geschiedenis Middelburg een lesbrief gemaakt voor het primair onderwijs. 'Bronnen uit de 19de eeuw' bevat vier onderwerpen, namelijk Wonen, Werken, Vervoer en Gezondheid. Tien kaarten met verschillende soorten bronnen zoals foto's, ansichten, tekeningen, teksten, grafieken en dergelijke, lichten elk onderwerp toe. Aan deze 'bronkaart' is een andere kaart gekoppeld met vragen en opdrachten

over het onderwerp waarover de bron gaat. Voor de leerkrachten is een didactische handleiding ontwikkeld en zij krijgen de beschikking over de antwoorden op de vragen en opdrachten. De gebruikte bronnen zijn ook op de website van het Zeeuws Archief te bekijken.

Door op deze manier bronnen beschikbaar te stellen, hopen de samenstellers te voorzien in de behoefte van het onderwijs aan kant-en-klaar lokaal

bronnenmateriaal waarin thema's zijn verwerkt die in de verplichte lesstof aan de orde komen. 'Bronnen uit de 19de eeuw' wordt uitgezet onder de Middelburgse scholen. Na een evaluatie zal de lesbrief geschikt worden gemaakt voor alle scholen in Zeeland. Voor het maken van de lesbrief is een financiële bijdrage ontvangen van de Provincie Zeeland en de Gemeente Middelburg.

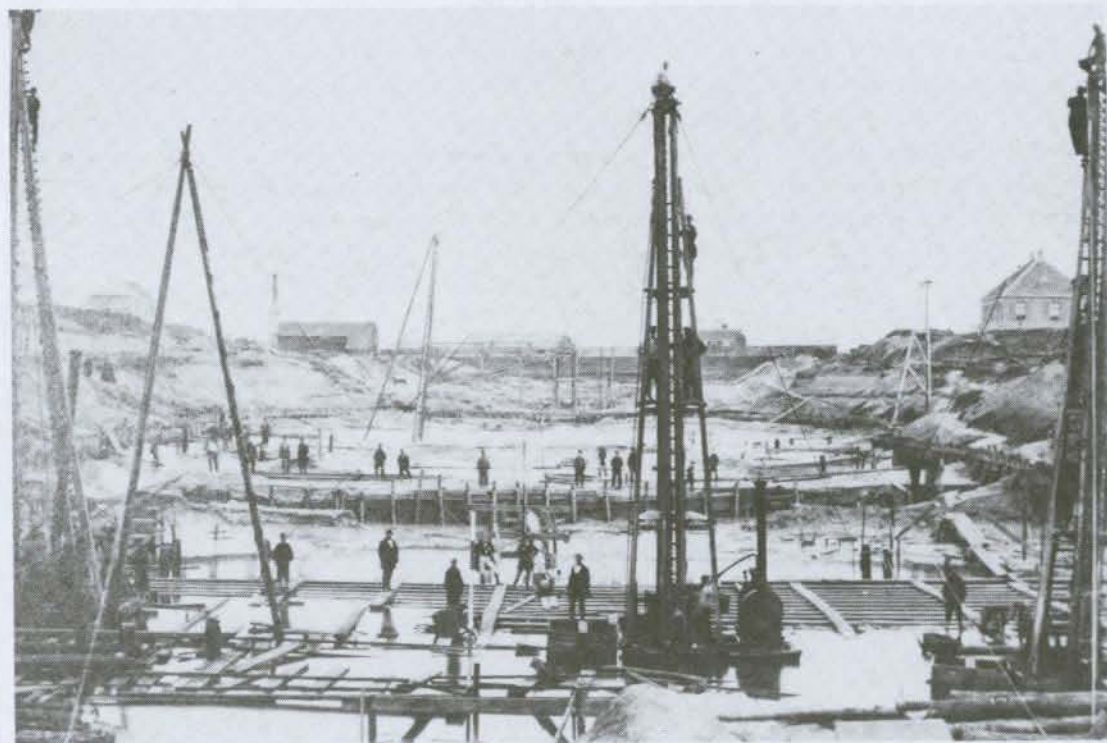
Belangrijke gegevens gecombineerd met interessante historische bijdragen Kadastrale atlas Kapelle, Wemeldinge, Schore en Vlakte

In november wordt alweer het veertiende deel in de serie 'Kadastrale Atlas van Zeeland 1832' gepresenteerd. Dit keer betreft het de voormalige kadastrale gemeenten Kapelle, Wemeldinge, Schore en Vlakte. Deze atlas zal het laatste deel zijn dat in boekvorm uitkomt. De Stichting Kadastrale Atlas Zeeland 1832, een samenwerkingsverband tussen het Zeeuws Archief en het Kadaster Directie Zuidwest, hebben besloten de volgende atlassen digitaal uit te geven.

De Kadastrale Atlas Kapelle begint met een inleiding over kadastrale bronnen en onderzoek en de geschie-

denis van het kadaster. Daarna volgt een beschrijving van de gemeenten, waaronder ook Biezellinge en Eversdijk vallen. Leuk zijn de historische bijdragen van Frank de Klerk en Martin Zuidhof over de geschiedenis van Herberg De Zwaan in Kapelle, het Marktveld in Biezellinge, Boerderij Treurzicht in Eversdijk, Dorpskern Schore, het Kanaal door Zuid-Beveland, Brouwerij 't Hart in Wemeldinge en de Willem Annapolder. Tot slot volgen een perceelsgewijze opsomming van alle gekadastreerde percelen en een alfabetische index van alle eigenaren die in de drie gemeenten in 1832 eigendom of andere zakelijke rechten

op onroerend goed bezaten. De atlas bevat verder kadastrale kaarten en vele prenten en foto's uit de pré-kadastrale tijd (vóór 1832). U kunt de atlas bij voorintekening voor 54 gulden in uw bezit krijgen. Na 1 oktober 2001 wordt de prijs 59 gulden. Stuur nu een briefkaart aan het Zeeuws Archief, Postbus 70, 4330 AB Middelburg o.v.v. Kadastrale Atlas Kapelle en het aantal gewenste exemplaren. De atlas kan worden opgehaald bij het Zeeuws Archief of aan u worden toegezonden. Bij het Zeeuws Archief zijn ook de meeste andere delen van de Kadastrale Atlas nog verkrijgbaar.

Aanleg van het kanaal door Zuid-Beveland bij de sluizen van Wemeldinge en Hansweert (1863-1865). Foto uit Zelandia Illustrata.

Vrijwilligerswerk op internet

Isis : SIS op Internet

SIS is een geautomatiseerd zoekstelsel dat de meeste genealogische bezoekers van de studiezaal van het Zeeuws Archief goed kennen. Het bevat intussen twee miljoen persoonsgegevens en is daarmee een grote hulp voor de stamboomonderzoeker en ieder ander die gegevens zoekt over een persoon in Zeeland van voor ongeveer 1940.

De schat aan gegevens die u met behulp van SIS op het computerscherm krijgt, zijn het resultaat van een enorme hoeveelheid werk die grotendeels door vrijwilligers wordt verzet. Een veertigtal mensen besteedt al jarenlang één of meer dagdelen in de week aan het overtypen van de gegevens uit bijvoorbeeld originele aktes van de Burgerlijke Stand. Zonder deze vrijwilligers zou er helemaal geen SIS zijn!

Eén van de meest gestelde vragen over SIS is "wanneer komt het op internet?" Dat is een moeilijke vraag, want er moet technisch heel wat gebeuren en het moet natuurlijk allemaal getest en in orde bevonden zijn voordat we het aan u presenteren. Maar we kunnen nu toch vast een tipje van de sluier oplichten: nog voor het eind van dit jaar hopen we SIS op internet, ook wel Isis genoemd, via de website van het Zeeuws Archief te kunnen aanbieden, zodat iedereen op elk moment van de dag naar Zeeuwen kan zoeken. Omdat we op dit moment nog geen precieze datum kunnen noemen, verwijzen we voor meer informatie naar www.zeeuwsarchief.nl waar u de voortgang van het project op de voet kunt volgen.

Van familiezieken en hielenlikkers: gelegenheidsgedichten van Zeeuwen

Symposium over digitalisering

De verloren gegevens van de toekomst?

'Doe vooral geen moeite deze diskette te lezen!

De apparatuur op uw bureau kan deze digitale informatie hoogstwaarschijnlijk toch niet meer ontcijferen'. *

Onder de titel 'De verloren gegevens van de toekomst?' organiseren het Zeeuws Archief en Rijkswaterstaat Zeeland op donderdag 27 september een symposium over de gevolgen van digitalisering. Het is een enigszins dramatische, maar zeker geen overdreven titel. Met dit symposium willen de organisatoren de deelnemers bewustmaken van - en mee laten denken over - de problematiek dat door digitalisering veel gegevens verloren dreigen te gaan of onleesbaar

worden. Bedrijven, instellingen en archieven moeten samen zorgen voor behoud van deze gegevens.

Het ochtendgedeelte staat in het teken van beleidskwesities, waarbij prof. dr. F.C.J. Ketelaar, hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam en voormalig algemeen rijksarchivaris, drs. J. Möller, coördinator en adviseur Documentaire Informatievoorziening, directie Facilitaire Zaken van het ministerie van Verkeer en Waterstaat en de historicus J. Zwemer het woord zullen voeren. Het middag gedeelte is toegespitst op de praktijk, waarbij door middel van workshops concrete situaties worden besproken en toegelicht.

Agenda:

Tentoonstellingen:

- 'Een bijzonder huis op een bijzondere plek. Het Van de Perrehuis en zijn omgeving'
- 'Zeeuwen onder het mes. Gezondheidszorg in Zeeland door de eeuwen heen'
- 'Van familiezieken en hielenlikkers: gelegenheidsgedichten van Zeeuwen' (19 november tot en met 16 maart 2002).

woensdag 3 oktober Aanbieding van de lesbrieff 'Bronnen uit de 19de eeuw'

donderdag 27 september Digitale studiedag 'De verloren gegevens van de toekomst?'

vrijdag 26 oktober: 15de Historische Studiedag 'Zeeuwen onder het mes' in de Filmzaal van de Provincie Zeeland, Abdij 9 in Middelburg. Deelnemerkosten f 30,-. Opgeven bij de Werkgroep Historie en Archeologie via een briefkaart met naam, adres en telefoonnummer aan WHA, p/a Zeeuws Archief, Postbus 70, 4330 AB Middelburg, of via een e-mail aan

info@zeeuwsarchief.nl, eveneens met adresgegevens. Tegelijkertijd dient het deelnamebedrag te worden overgemaakt op gironummer 3719924 t.n.v. de Werkgroep Historie en Archeologie te Tholen o.v.v. "15de Historische Studiedag". Aan de zaal worden géén kaarten verkocht. Kijk voor het programma van de studiedag op www.zeeuwsarchief.nl

oktober 2001 en maart 2002
Wegens succes herhaald: Wonen in een monumentenpand
De cursus in oktober 2001 is op donderdagavond van 19.30-21.30 uur en één zaterdagmorgen (7 lessen). In maart op maandagmiddagen van 14.00-16.00 uur en eveneens één zaterdagmorgen. Kosten: f199,99 / € 90,75 en voor leden van de ZVU en andere kortingsgerechtigden f 163,63 / € 74,25. Inlichtingen en aanmelding via de Zeeuwse Volksuniversiteit, Spanjaardstraat 51, 4331 EP Middelburg, tel. 0118-634800, e-mail vu-zeel1@csnet.nl
vrijdag 2 november Aanbieding 'Kadastrale Atlas Kapelle, Wemeldinge,

hoop dat het onderwerp van deze ontboezeming hierdoor gunstig over de dichter zou denken. Of dat gelukt is? Oordeelt u zelf.

Hierbij een voorbeeld van een gedicht voor een bruiloft in een zeer bijzondere vorm. Dit gedicht komt uit een particuliere collectie.

*Voorafgaand aan de uitnodiging is een 5 1/4 inch diskette aan de genodigden gestuurd met daarop deze tekst. Dit formaat floppy disk is volkomen verouderd en geen enkele (bedrijfs)computer is nog in staat deze te lezen. Wat niet wil zeggen dat de informatie die er op staat niet meer interessant is. Een praktisch voorbeeld om de genodigden te doordringen van de problematiek waarover het symposium gaat.

Sluitingsdata studiezaal
dinsdag 25 december
(Eerste Kerstdag)
woensdag 26 december
(Tweede Kerstdag)

Let op!:
Vergeet u niet bij uw eerste bezoek aan het Zeeuws Archief een geldige legitimatie (bijvoorbeeld paspoort of rijbewijs) mee te nemen?
Dit geldt voor iedereen, dus ook als u beschikt over een 'oude' bezoekerspas.

Schore en Vlakte' in het gemeentehuis van Kapelle.
zaterdag 15 december Nationale Fotokijkdag i.s.m. het Nederlands Fotogenootschap.
januari 2002
- Cursus Wat staat daar? Paleografie voor beginners. Start: maandag 14 januari van 19.30-21.30 uur; vier avonden in het Zeeuws Archief en vier avonden in het stadhuis van Veere. Kosten: f 208,25 / € 94,- en voor leden van de ZVU en andere kortingsgerechtigden f 187,32 / € 85,-. Inlichtingen en aanmelding geschieden via de Zeeuwse Volksuniversiteit, Spanjaardstraat 51 Middelburg, tel. 0118-634800, e-mail vu-zeel1@csnet.nl.
- Cursus Wie waren mijn voorouders? Genealogie voor gevorderden. Start: maandag 14 januari van 19.30-21.30 uur; acht avonden. Kosten/aanmelding zie boven.
(alle activiteiten in het Zeeuws Archief tenzij anders vermeld)